

Olje- og energidepartementet
v/ Heidi Lundberg, hel@oed.dep.no

Innspill til Stortingsmeldingen om energipolitikken

KS Bedrift har 115 energimedlemmer, hvorav 82 selskaper har omsetningskonsesjon. Vi ser fram til at regjeringen vil legge fram en Stortingsmelding om energipolitikken, og under gir vi vårt innspill til regjeringens oppstart av dette arbeidet.

KS Bedrift støtter regjeringens mål om effektiv prissetting, god forsyningssikkerhet og kvalitet i tjenestene. Selskapene må også være robuste for å håndtere de oppgavene de settes til å løse. Dette betyr ikke nødvendigvis mange færre energiselskaper.

Lokale energiselskaper i forhold til fusjoner, samarbeid og beredskap

Lokale energiselskaper leverer

Strømnettet i Norge har svært lite feil og avbrudd og samfunnets krav til leveringskvaliteten øker, som igjen øker kravene til beredskap og tilgjengelighet. Som følge av store investeringer i sentralnett og øvrig nett, vil nettleien øke og tvinge fram økt effektivisering og innovasjon i bransjen.

Noen hevder at mindre selskaper ikke klarer å møte utfordringene bransjen står overfor, og derfor må fusjonere. Dette gjelder nok for noen enkeltselskaper, men generelt gjelder:

- Dagens kraftsystem har svært høy leveringssikkerhet
- Kraftmarkedet i Norge fungerer svært godt
- Erfaringer, også fra andre bransjer, viser at med større selskaper øker tiden for feilretting. Lokal beredskap og manglende tilstedeværelse blir en utfordring.
 - Med et stadig mer krevende klima blir beredskap enda viktigere enn før
- NVEs statistikker¹ viser at
 - det er de mellomstore selskapene som gir best avkastning for eierne
 - mindre og mellomstore energiselskaper driver også mest effektivt
- De mindre selskapene har i større grad kontroll over finansieringen av de investeringer de står overfor.

DNB Markets seneste Kraftkommentar viser at ingen av de små selskapene har umiddelbare planer om å selge nettvirksomheten. Samtidig sier de store selskapene at de har betydelig større investeringsplaner enn de små. Ingen små selskaper sier at de ser det som meget utfordrende å få tak i finansiering, verken til ordinær drift eller andre prosjekter utover dette. De mindre selskapene har gjennomgående høy egenkapital og mulighet for å få lån til gode betingelser. Det er derfor ikke så rart at det er de store selskapene som gjerne vil ha kontrollen over små robuste energiselskaper.

¹ <http://www.nve.no/no/Kraftmarked/Regulering-av-nettselskapene/InntektsrammerNy/Inntektsrammer-2007---/Inntektsrammer-for-2012/>

Fusjoner mellom energiselskaper må være frivillig. En av grunnene til at ikke flere selskaper har fusjonert de siste årene, er eiernes ønske om, og behov for, å ha energikompetanse lokalt. Mange eiere er vertskommuner for kraftproduksjon og mener det gir merverdi å ha eierandeler i både produksjon og nett. Vi mener at selskaper som ikke velger å fusjonere må få muligheten til å drive mer effektivt og hente ut stordriftsfordeler også gjennom samarbeid på ulike nivåer. Vi ser ikke bort fra at samarbeidsløsninger på sikt kan berede grunnen for fremtidige frivillige fusjoner med vilkår eierne er fornøyd med.

Hovedkonklusjoner i rapporten «Samfunnsmessige virkninger av lokale og regionale energiselskaper²», er at en arbeidsplass i energiselskapet skaper *ytterligere* en arbeidsplass lokalt, noe som er et forsiktig anslag. En fusjon vil gi 60 – 70 % *reduksjon* av arbeidsplasser. Disse arbeidsplassene flyttes i stor grad til sentrale strøk, og taper lokalsamfunnet for kompetansearbeidsplasser og lokal styring. Rapporten ble utarbeidet av KS Bedrift og EI&IT for å se på virkningene de lokale energiselskapene har på lokalsamfunnet, og konsekvenser for eiere og innbyggere ved et salg eller fusjon.

Funnet støttes også av Lyse Energis samfunnsregnskap for 2010: «*For hver arbeidsplass i Lysekonsernet, har det de siste årene blitt skapt ytterligere 2-3 arbeidsplasser i Rogaland.*»

Samarbeid er et godt alternativ til fusjoner og oppkjøp for å effektivisere. Og for kundene blir det økonomiske resultatet omtrent det samme. Fusjoner er ofte forbundet med store lokalpolitiske utfordringer. Lokalsamfunnet mister verdifull kompetanse og feilrettingstiden i distriktene øker. Lokalt beredskap blir en enda større utfordring når det etableres større selskaper. Tilstedeværelse av materiell og mennesker er kritisk når hendelsene har inntruffet. Lokalkunnskap om nettet og feilsituasjoner vannes ut i større enheter. Større selskaper peker på at lokalkunnskap erstattes av gode systemer. Også gode systemer svikter, og det er kunnskapen lokalt som blir avgjørende for hvor raskt man får utbedret feilene.

KS Bedrift mener at energimeldingen må legge til rette for at mindre selskaper kan hente ut stordriftsfordeler gjennom samarbeid og samtidig unngå stordriftsulempene. Dette vil gi selskapene muligheten til fremdeles å ha lokale merkevarer, lokal tilstedeværelse og en høy beredskap.

Sunn konkurranse i kraftmarkedet

Dersom antall nettselskaper reduseres dramatisk vil utviklingen også gå i retning av færre kraftleverandører da de fleste energiselskapene har både nett og kraftomsetning. Erfaringer fra andre land viser at få og store kraftleverandører tar større marginer enn kraftleverandørene i et marked med mange kraftleverandører. For eksempel er både kunder og politikere i Storbritannia misfornøyd med energibransjen der. De opplever rekordhøye priser og at kraftleverandørene kalt «The Big Six» tar ut svært høye marginer i en tid hvor innbyggerne ennå sliter med virkningene fra finanskrisen.

KS Bedrift mener at energimeldingen må drøfte hvordan færre nettselskaper påvirker kraftmarkedet. En situasjon med få store kraftleverandører ønsker vi ikke i Norge.

² <http://www.ks-bedrift.no/PageFiles/4598/SamfMessigBetydningLokaleEnergiSelskaper.pdf>

Anleggsbidrag i masket nett

Å åpne for å ta anleggsbidrag i masket nett vil være et positivt bidrag til en samfunnsmessig rasjonell nettutvikling. Dette vil gi utslag både i form av tilgang til kapital for nettet, og til å redusere den kraftige økningen i nettariffene for vanlige husholdningskunder. Spesielt ønsker vi ikke at elektrifisering av sokkelen skal subsidieres av norske husholdningskunder. En rapport fra Econ Pöyrys 2010-016 «Ny prisstrategi for sentralnettet» bygger opp under at anleggsbidrag i masket nett er en mulighet.

KS Bedrift mener at energimeldingen bør vurdere hvordan det kan etableres regelverk for å ta anleggsbidrag også i masket nett.

DSO – utfordring for energibransjen og nye oppgaver

Utfordringene energibransjen står overfor er sammensatt. I Norge som i Europa øker satsing på fornybar kraftproduksjon. Mye ny desentralisert og uregulerbar produksjon inn i nettet krever mer nett og forsterket nett, både på nasjonalt nivå (Statnett) og på lokalt nivå (distribusjon). Avanserte forbrukskunder (f.eks elbiler) som gir endret forbruksmønster drar også i retning av mer nett.

En optimal nettutvikling i forhold til utfordringene vil kreve større samordning og koordinering enn i dag, både for nett og produksjon. Det kan derfor bli behov for at det etableres en ny rolle som koordinator med ansvar og myndighet for større regioner – en ny DSO. Det kan være enkeltelskaper eller samarbeidsløsninger mellom flere mindre selskaper som velger å påta seg DSOens oppgaver. Det er viktig at man ikke etablerer en fastlåst geografisk organisering før oppgaven er mer tydelig. Det vil også kunne variere over landet hvordan dette bør løses.

Eivind Reitens ekspertgruppe skal blant annet «vurdere hva som er en hensiktsmessig nettorganisering. Det skal legges fram en eller flere modeller for organiseringen.» Ekspertgruppen har fått informasjon³ fra alle deler av bransjen.

KS Bedrift legger til grunn at ekspertgruppens resultater omhandles i energimeldingen. Den må drøfte fremtidige DSOers rolle, og disses nøytralitet må vektlegges i forhold til selskaper med produksjon og ansvar for utbygging av nettet.⁴ Dette vil være viktig for å sikre beslutning og gjennomføring av investeringer.

Med hilsen

KS Bedrift

Bjørg Ravlo Rydsaa
Direktør

Kristin H. Lind
Leder energi

³ KS Bedrifts innspill til Reitens ekspertgruppe finner du her <http://www.ks-bedrift.no/PageFiles/5952/Reitenbrev.pdf>

⁴ Her er KS Bedrifts høringsvar til OEDs høring om implementering av EUs tredje energimarkedspakke <http://www.ks-bedrift.no/PageFiles/6125/H%c3%b8ring%20om%20tredje%20energimarkedspakke%20100114.pdf>